

**Diagnoza implementacji kompetencji kluczowych
w kontekście potrzeb, uwarunkowań lokalnych
i regionalnych oświaty
oraz rynku pracy**

**Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1
im. Marii Skłodowskiej-Curie w Kluczborku**

Opracowanie: Agnieszka Sekułowicz

Kluczbork 2010

Copyright © by Dolnośląska Szkoła Wyższa
Wrocław 2010

SZKOŁA KLUCZOWYCH KOMPETENCJI. Ponadregionalny program rozwijania umiejętności uczniów szkół ponadgimnazjalnych Polski centralnej i południowo – zachodniej” realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty, Działanie 3.3 Poprawa jakości kształcenia: Poddziałanie 3.3.4 Modernizacja treści i metod kształcenia

Publikacja dystrybuowana jest bezpłatnie

LIDER PROJEKTU

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie

20-209 Lublin, ul. Mełgiewska 7-9

tel./fax +48 817491777

email: Sekretariat@wsei.lublin.pl

PARTNER PROJEKTU

Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu

53-609 Wrocław, ul. Wagonowa 9

tel./fax +48 713561538

email: skk@dswe.pl

Spis treści

1. WSTĘP	
1.1. Informacje dotyczące dokumentów stanowiących podstawę analizy.....	5
1.2. Informacje o przeprowadzonych wywiadach.....	5
1.3. Informacja o seminarium oraz jego uczestnikach.....	6
1.4. Inne źródłach danych dla diagnozy	7
2. MIKROEKONOMICZNE ORAZ SPOŁECZNE OTOCZENIE SZKOŁY	
2.1. Położenie geograficzne szkoły	7
2.2. Regionalny i lokalny rynek pracy	10
2.3. Instytucje oraz inicjatywy mające wpływ na lokalny rynek pracy.....	12
2.4. Prognozy demograficzne	13
2.5. Kompetencje kluczowe a lokalny rynek pracy	15
3. CHARAKTERYSTYKA SZKOŁY	
3.1. Krótki opis bazy dydaktycznej	17
3.2. Charakterystyka uczniów szkoły	18
3.3. Charakterystyka kadry pedagogicznej	21
3.4. Współpraca szkoły z instytucjami samorządowymi i pozarządowymi	23
3.5. Funkcjonujące w szkole inicjatywy uczniowskie	24
3.6. Planowane kierunki rozwoju szkoły.....	25
4. KOMPETENCJE KLUCZOWE I ZAWODOWE	
4.1. Kompetencje kluczowe a kompetencje zawodowe.....	26
4.2. Możliwości zatrudnienia i funkcjonowanie absolwentów na lokalnym oraz regionalnym rynku pracy	28
4.3. Współpraca szkoły z pracodawcami	29
5. KOMPETENCJE KLUCZOWE W PROCESIE DYDAKTYCZNYM	
5.1. Znajomość zagadnienia kompetencji kluczowych przez kadre pedagogiczną.....	30
5.2. Dotychczasowe doświadczenia w kształtowaniu kompetencji kluczowych w procesie dydaktycznym.....	31
5.3. Formy realizacji podstawy programowej.....	31

5.4. Dotychczasowe doświadczenia szkoły w projektach współfinansowanych przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w kontekście kształtowania kompetencji kluczowych.....	31
6. PODSUMOWANIE	
6.1. Wnioski	31

1. WSTĘP

Regionalna Diagnoza implementacji kompetencji kluczowych w kontekście potrzeb i uwarunkowań lokalnych i regionalnych oświaty i rynku pracy powstała w odpowiedzi na merytoryczne potrzeby odniesienia dla kolejnych działań przeprowadzanych w ramach projektu „Szkoła Kluczowych Kompetencji. Ponadregionalny program rozwijania umiejętności uczniów szkół ponadgimnazjalnych Polski centralnej i południowo-zachodniej”. Jest to projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i Budżetu Państwa w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki: Priorytet II. Wysoka jakość systemu oświaty: Działanie 3.3 Poprawa jakości kształcenia: Poddziałanie 3.3.4 Modernizacja treści i metod kształcenia.

1.1 Informacje dotyczące dokumentów stanowiących podstawę analizy

W Diagnozie implementacji kompetencji kluczowych w kontekście potrzeb i uwarunkowań lokalnych i regionalnych oświaty i rynku pracy wykorzystano następujące dokumenty:

- Plan rozwoju lokalnego powiatu kluczborskiego (Załącznik do Uchwały nr XXVI/189/05 Rady Powiatu w Kluczborku z 28 lutego 2005 roku);
- Strategia rozwoju powiatu kluczborskiego na lata 2001–2015;
- Strategia rozwoju województwa opolskiego (Załącznik do Uchwały Nr XXXIX/350/2005 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 11 października 2005 r.);
- Strategia rozwoju województwa opolskiego na lata 2000–2015;
- Program ochrony środowiska dla powiatu kluczborskiego na lata 2004–2007 wraz z perspektywą do 2011 roku;
- Sektorowa strategia rozwoju turystyki na obszarach wiejskich w gminach: Kluczbork, Byczyna, Wołczyn i Lasowice Wielkie.

1.2 Informacje o przeprowadzonych wywiadach

25 marca 2010 w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 zostało przeprowadzone seminarium dotyczące Ponadregionalnego programu rozwijania umiejętności uczniów szkół Polski centralnej i południowo-zachodniej „Szkoła Kluczowych Kompetencji”. Po seminarium został przeprowadzony wywiad grupowy z nauczy-

cielami oraz dyrekcją szkoły. Drogą mailową zostały też przeprowadzone wywiady kwestionariuszowe z dyrekcją oraz nauczycielami.

Wywiady kwestionariuszowe obejmowały następujące zagadnienia:

Kwestionariusz dla dyrekcji na temat:

- Trudności oraz zalet pracy z gronem pedagogicznym;
- Doboru nauczycieli do udziału w projekcie;
- Planowanych kierunków rozwoju placówki;
- Konieczności zmian w placówce;
- Zalet placówki;
- Wad placówki.

Kwestionariusz dla nauczycieli na temat:

- Powodów, dla których nauczyciele zdecydowali się na udział w projekcie;
- Koniecznych zmian w szkole;
- Problemów, na jakie natrafiają nauczyciele w trakcie swojej pracy;
- Nadziei oraz wątpliwości związanych z udziałem w projekcie.

Wywiad przeprowadzony z dyrekcją oraz nauczycielami biorącymi udział w projekcie dotyczył:

- Informacji o profilu szkoły;
- Strategii rozwoju szkoły;
- Możliwości rozwoju uczniów w szkole;
- Głównych problemów związanych z pracą w szkole.

1.3 Informacja o seminarium oraz jego uczestnikach

25 marca 2010 roku w budynku Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Kluczborku odbyło się seminarium inauguracyjne projektu „Szkoła Kluczowych Kompetencji”.

W seminarium uczestniczyli:

- Przedstawiciele Regionalnego Biura Projektu – koordynator regionalny Paweł Korczewski; menadżer ds. implementacji i merytorycznego nadzoru nad wdrażaniem programów w szkołach Dorota Malczewska-Petru oraz autorka diagnozy Agnieszka Sekułowicz;
- Przedstawiciele Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1: dyrektorka mgr inż. Ewa Sygulla oraz nauczyciele realizujący zadania projektu.

1.4 Inne źródłach danych dla diagnozy

W diagnozie zostały wykorzystane informacje zamieszczone na stronach internetowych:

- zsp1kluczbork.wodip.opole.pl/ogloszenia/gwiazdka2008.pdf;
- www.nasza-klasa.pl;
- <http://zsp1kluczbork.wodip.opole.pl>;
- <http://www.bip.gov.pl>;
- <https://www.przyjaznaskola.pl/kluczbork/Strony/default.aspx>.

2. MIKROEKONOMICZNE ORAZ SPOŁECZNE OTOCZENIE SZKOŁY

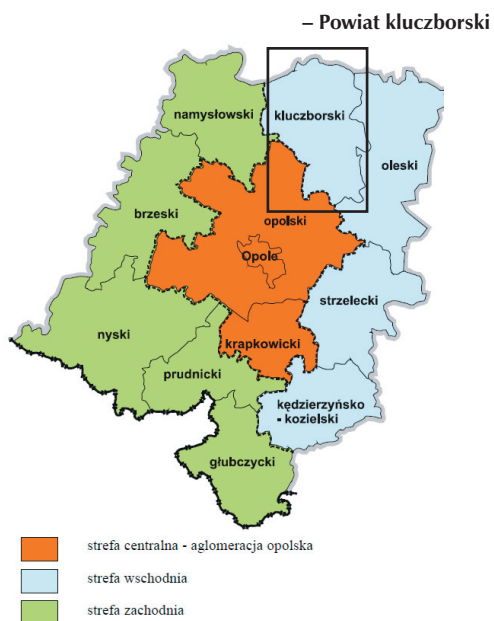
2.1 Położenie geograficzne szkoły

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 znajduje się na terenie województwa opolskiego w powiecie kluczborskim w mieście Kluczbork. Województwo opolskie położone jest w południowo-zachodniej części kraju. Sąsiaduje z województwami: śląskim, łódzkim, wielkopolskim oraz dolnośląskim. Od południa graniczy z Republiką Czeską.

Pod względem geograficznym ok. 75% powierzchni województwa stanowi Nizina Śląska. Pozostałe to tereny górskie Sudetów Wschodnich (Góry Opawskie), Przedgórze Sudeckiego i Wyżyny Śląskiej (grzbietu Chełma z Górą św. Anny) oraz Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej (Próg Woźnicki).

Województwo opolskie należy do grupy małych regionów europejskich, zajmując 9412 km² powierzchni (3,0%) z ludnością 1055 tys. osób. Śląsk Opolski nie jest regionem najmniejszym wśród struktur tego typu w Unii Europejskiej (UE), w Polsce mniejsze jest województwo lubuskie. Administracyjnie opolskie dzieli się na 12 powiatów, w tym 1 powiat grodzki (Opole) oraz 71 gmin (w tym 3 miejskie, 31 miejsko-wiejskich i 37 wiejskich).

W układzie hierarchiczno-funkcjonalnym województwa opolskiego wyróżnia się cztery poziomy ośrodków, ze względu na kryterium funkcji obsługi: ośrodek wojewódzki – Opole, główne centrum obsługi regionu z siedzibami instytucji ogólnopowiatowych i ponadregionalnych; ośrodki subregionalne obsługujące duże obszary województwa (Kędzierzyn-Koźle, Nysa, Brzeg i Kluczbork), powiatowe ośrodki obsługi ponadlokalnej (Głubczyce, Krapkowice, Namysłów, Olesno, Prudnik i Strzelce Opolskie) oraz centra obsługi lokalnej, obejmujące pozostałe miasta i siedziby gmin wiejskich.

Ryc. 1. Strefy funkcjonalno-przestrzenne województwa opolskiego.

Ryc. 2. Podział administracyjny województwa opolskiego.

Powiat Kluczborski o powierzchni liczącej 852 km² zamieszkiwany jest przez 71 224 mieszkańców. Administracyjnie podzielony jest na cztery gminy: Kluczbork, Wołczyn, Byczyna i Lasowice Wielkie – trzy pierwsze to gminy miejsko-wiejskie, czwarta to gmina wiejska.

W skład powiatu wchodzi trzy miasta: Kluczbork, Wołczyn i Byczyna oraz 79 sołectw, z czego w gminie Kluczbork znajdują się 23 sołectwa, w gminie Byczyna 23, w gminie Wołczyn 20 oraz w gminie Lasowice Wielkie 13 sołectw. Na jego terytorium krzyżują się szlaki kołowe dróg krajowych nr 11 Gliwice–Poznań oraz nr 45 Opole–Łódź, co w efekcie sprzyja rozwojowi komunikacji osobowej i transportowej zarówno w głąb kraju, jak i poza jego granice (Niemcy i Czechy).

Miasto Kluczbork to ważny węzeł komunikacyjny – leży na przecięciu się szlaków kolejowych i drogowych, krzyżują się tu trzy drogi krajowe nr 45 Opole–Łódź, nr 11 Katowice–Poznań, nr 42 w kierunku Wrocławia. Kluczbork leży w pobliżu granicy z Niemcami i Czechami i jest oddalony 60 km od autostrady A4. Największe miasta w pobliżu: Wrocław (96 km), Katowice (98 km), Łódź (140 km), Opole (45 km).

Herb Kluczborka

Ludność powiatu kluczborskiego

Jednostka podziału terytorialnego	Ogółem	%	Miasto	%	Wieś	%
Byczyna	9 906	13,9	3 732	5,2	6 174	8,7
Kluczbork	39 178	55,2	26 367	37,1	12 811	18,1
Lasowice Wielkie	7 277	10,2	-	-	7 277	10,2
Wołczyn	14 682	20,7	6 286	8,9	8 396	11,8
Razem	71 043	100,0	36 385	51,2	34 658	48,8

Tabela 1.: Ludność powiatu kluczborskiego (źródło: Program ochrony środowiska dla powiatu kluczborskiego na lata 2004–2007 wraz z perspektywą do 2011 roku).

2.2 Regionalny i lokalny rynek pracy

Powiat kluczborski ma charakter rolniczo-przemysłowy, wynikający z jego tradycji i historii. W sektorze rolnictwa istnieje jeszcze rozdrobnienie gospodarstw rolnych, z tendencją do ich powiększania poprzez przekształcenie własnościowe i organizacyjne.

W przemyśle wiodące gałęzie to: przemysł maszynowy, dziewiarski, spożywczy i budowlany. Dynamicznie rozwijają się również inne branże, jak: handel, transport, przetwórstwo rolno-spożywcze, szeroko rozumiane usługi. Znaczna część istniejących w powiecie firm ulega w ostatnich latach przekształceniom własnościowym, a dawne państwowe zakłady sprywatyzowały się, tworząc spółki.

Kluczbork jest miastem przemysłowym otwartym dla inwestorów, gdzie są dogodne warunki do ekspansji ekonomicznej zarówno w zakresie realizowania nowych inwestycji, jak i nawiązywania kooperacji.

Lata powojenne to okres przyspieszonej odbudowy i rozwoju miasta. Wtedy powstały nowe zakłady pracy, z których największe to Fabryka Maszyn i Urządzeń „FAMAK”, Spółdzielnia Inwalidów „STOBRAWA”, Opolskie Fabryki Mebli, PPB „PREFABET” czy też Śląskie Przedsiębiorstwo Techniczno-Budowlane. Równocześnie nastąpił szybki wzrost liczby mieszkańców i intensywny rozwój budownictwa mieszkaniowego.

Ostatnie lata to okres dużych zmian w gospodarce Kluczborka. Tradycyjnie dominującym przemysłem: maszynowemu, dziewiarskiemu i budowlanemu towarzyszy dynamiczny rozwój innych branż takich jak: handel, transport, przetwórstwo rolno-spożywcze, szeroko rozumiane usługi. Znaczna część istniejących w mieście firm uległa przekształceniom własnościowym. Państwowe zakłady sprywatyzowały się, tworząc spółki, z których część cechuje dynamiczny rozwój (m.in. FAMAK). Rozwija się sieć banków i instytucji ubezpieczeniowych. Łącznie na terenie gminy działa ok. 1800 podmiotów gospodarczych (w tym w mieście ok. 1300).

W regionie działają następujące przedsiębiorstwa:

FAMAK SA to znana na świecie Fabryka Maszyn i Urządzeń, która posiada certyfikaty: ISO 9001:200; ISO 14001; PN-N 18001. Produkuje już od 55 lat dźwigi, przenośniki, ładowacze dla przemysłu maszynowego oraz udziela gwarancji i serwisu. (www.famak.pl).

WAGREM sp. z o.o. w Kluczborku jest renomowanym usługodawcą w zakresie naprawy taboru wagonowego. Zakład posiada certyfikat ISO 9001:2000 W 2007 r. otrzymał Eurocertyfikat, wręczany dla najprężniej rozwijających się firm (www.wagrem.pl).

P.V. Prefabet Kluczbork SA to specjalista w produkcji kompletnej kanalizacji z betonu. Firma działa od 1997 (www.pv-prefabet.com.pl).

MOSTOSTAL-MET sp z o.o. oferuje świadczenie usług cynkowania ogniowego wyrobów i elementów stalowych.

Firma „GALWMET” zajmuje się obróbką skrawaniem elementów wielkogabarytowych na maszynach CNC, obróbką galwaniczną i lakierowaniem proszkowym.

ECM sp. z o.o. jest młodym, dynamicznie rozwijającym się przedsiębiorstwem. Zajmuje wiodącą pozycję w branży elektrochemicznego polerowania stali nierdzewnych.

O atrakcyjności Kluczborka jako miejsca lokowania interesów decyduje wiele czynników:

- Dogodne położenie miasta, które zostało wyznaczone przebiegiem szlaków komunikacyjnych, stwarzające bardzo dobre warunki do lokalizacji baz transportowych, magazynów i składów celnych w bliskim sąsiedztwie czterech dużych ośrodków gospodarczych – Opolą, Wrocławia, Poznania i Katowic;
- Automatyczne połączenia telekomunikacyjne ze wszystkimi krajami świata;
- Optymalna wielkość miasta, która z jednej strony eliminuje uciążliwości występujące w małych ośrodkach (obecność wielu instytucji ułatwiających prowadzenie interesów: banki, towarzystwa ubezpieczeniowe, biura prawne, notarialne, geodezyjne, tłumacze przysięgli, baza hotelowa, urzędy, w tym Posterunek Celny itp.), z drugiej strony nie występują tu niedogodności pojawiające się w dużych miastach (niższe ceny nieruchomości, najmu pomieszczeń i inne);
- Młoda kadra i relatywnie niskie koszty pracy;
- Dobrze rozwinięta infrastruktura komunalna, zapewniająca bezproblemowe zaopatrzenie w wodę, energię elektryczną, gaz, ciepło (istniejące rezerwy), nowoczesne składowisko odpadów komunalnych, oczyszczalnia ścieków dla miasta i okolicznych wsi;
Zaawansowane wolnorynkowe przemiany strukturalne w gospodarce;
- Zarząd Miejski otwarty na inwestorów i współpracę z nimi (proinwestycyjna polityka podatkowa).

W mieście wraz z rozwojem gospodarczym wyrosła i działa z powodzeniem sfera usług, wspomagająca przedsiębiorczość. Już dziś w Kluczborku ma swe siedziby 5 banków (PKO BP, Bank Zachodni SA, Pekao SA, Bank Śląski SA i Bank Spółdzielczy w Wołczynie Oddział w Kluczborku, a kolejne są zainteresowane uruchomieniem swoich oddziałów. Pomocą w prowadzeniu interesów służą liczne kancelarie praw-

ne, notarialne, tłumacze przysięgli. Robienie interesów znakomicie ułatwia również istnienie wszystkich istotnych urzędów i instytucji gminnych i powiatowych¹.

2.3 Instytucje oraz inicjatywy mające wpływ na lokalny rynek pracy

Na terenie powiatu jest dużo nowych inwestorów:

Włoska firma Marcegaglia – jest liderem w przetwarzaniu stali – działa od 2008 roku.

Portea – produkuje maszyny robocze ciężkie offshorowe, morskie i lądowe. Firma została otwarta 31.01.2008 roku.

W okręgu Kluczborka znajduje się 88 stowarzyszeń i związków, które biorą czynny udział w życiu kulturalnym i społecznym miasta.

Do najważniejszych należą:

- „Caritas”,
- „Miejski Klub Sportowy”, który w 2008 r. awansował do II ligi,
- „Czerwony Krzyż”,
- „Kluczborskim Klub Karate”,
- „Klub Emerytów i Rencistów”,
- „Kluczborsko-Oleska Lokalna Organizacja Turystyczna”,
- „Stowarzyszeni na Rzecz Rozwoju Wsi Kuniów”,
- „Uniwersytet III Wieku”.

Na terenie powiatu kluczborskiego powstała inicjatywa Lokalna Grupa Działania, w ramach której podjęto działania i stworzono „Sektorową strategię rozwoju turystyki na obszarach wiejskich w gminach: Kluczbork, Byczyna, Wołczyn i Lasowice Wielkie”. Raport przedstawia możliwości i proponowane kierunki rozwoju gmin. Inicjatywa LGD ma na celu przyciągnięcie do gminy osób zainteresowanych między innymi agroturystyką. Dzięki temu między innymi uczniowie Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych mogliby znaleźć zatrudnienie w regionie.

Słabe i mocne strony gminy odnośnie jej możliwości rozwoju turystycznego:

¹ Strategia rozwoju powiatu kluczborskiego na lata 2001–2015.

Tabela 2.: Analiza SWOT (Źródło: Sektorowa strategia rozwoju turystyki na obszarach wiejskich w gminach: Kluczbork, Buczyna, Wolczyn i Lasowice Wielkie).

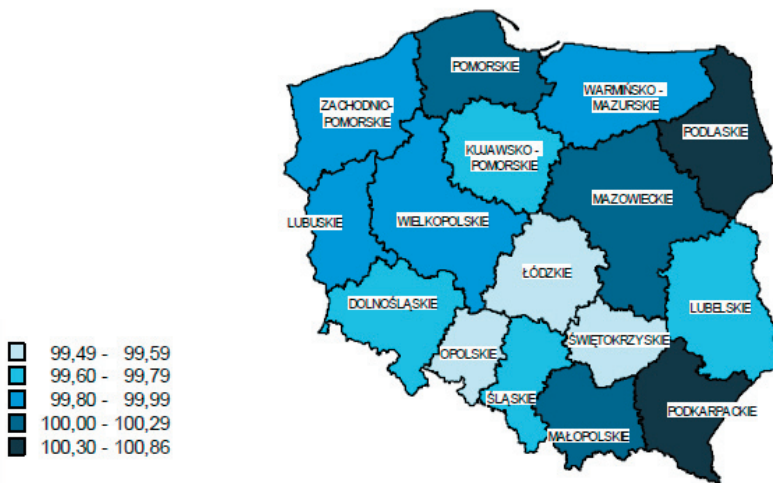
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ bogate i nie zanieczyszczone środowisko przyrodnicze, dające podstawy do budowy produktów turystyki aktywnej, krajoznawczej, edukacyjno-rekreacyjnej, agro – i ekoturystyki; brak przemysłu uciążliwego dla środowiska naturalnego, ▪ źródła wód termalnych w gminie Wolczyn, ▪ rozległe tereny leśne obfitujące w zwierzynę oraz runo leśne, ▪ wiele ciekawych i unikalnych zabytków, w tym przede wszystkim zabytkowe kościołki drewniane i kompleksy podworskie, ▪ XIV-wieczny kościół ewangelicki z tarasem widokowym w Kluczborku, ▪ różnorodność kulturowa, będąca efektem uwarunkowań historycznych, ▪ ślady obecności różnych narodowości, kultur oraz religii, ▪ ciekawe i bogate życie kulturalne, wielość imprez o charakterze kulturalnym, folklorystycznym, ▪ ciekawe legendy, ▪ znane postacie związane z regionem, ▪ Ośrodek Sportu i Rekreacji w Bąkowie, rozbudowująca się infrastruktura widowiskowo-sportowa w gminie Wolczyn (hala widowiskowo-sportowa), ▪ kontakty z partnerskimi gminami i miastami w Niemczech i na Ukrainie, owocujące m.in. wymianą 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niedostatecznie rozbudowana infrastruktura techniczna (wodociągi i kanalizacja), co przekłada się na zanieczyszczanie środowiska oraz jest niebezpieczne dla mieszkańców (azbestowe wodociągi i dachy, problem ze składowaniem azbestowych odpadów), ▪ zabytki wymagające renowacji i modernizacji, brak systemów antyżarowych w kościołkach drewnianych, które stanowią jedną z najważniejszych atrakcji w regionie, ▪ niedostateczna pod względem ilościowym oraz nierównomiernie rozmieszczona baza noclegowa, ▪ niedostateczna pod względem ilościowym oraz nierównomiernie rozmieszczona baza gastronomiczna, ▪ brak ciekawych ofert turystycznych i produktów markowych, ▪ brak koordynacji organizacji imprez (problem harmonogramu imprez), ▪ brak zintegrowanego systemu promocji regionu, mała ilość ogólnodostępnych materiałów promocyjnych, ▪ brak punktów informacji turystycznej, ▪ niewystarczająca ilość przewodników w regionie, ▪ odpływ młodych ludzi do większych miast i za granicę, ▪ mała ilość szkoleń (zawodowych, językowych) dla branży, ▪ niewystarczająca znajomość języków obcych w regionie, stanowiąca często barierę dla budowania
<p>kulturalną,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ tradycje pszczelarskie związane z postacią ks. J. Dzierżona, ▪ miód i świece z wosku pszczelego jako pamiątki regionalne, różnorodność wyrobów wytwarzanych na bazie produktów pszczelich (leki, kosmetyki, etc.), ▪ stosunkowo dobre strony internetowe, zawierające dużą ilość, aktualizowanych na bieżąco informacji, ▪ duża ilość organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwoju turystyki, w tym istnienie i funkcjonowanie Kluczborsko-Oleskiej Lokalnej Organizacji Turystycznej, ▪ duże zaangażowanie władz samorządowych w rozwój gmin i powiatu, ▪ stosunkowo duża ilość inwestycji aktualnie realizowanych i planowanych w najbliższej przyszłości, które przyczynią się do poprawy atrakcyjności turystycznej regionu, ▪ kreatywność mieszkańców regionu. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ oferty dla turystów zagranicznych, ▪ mała ilość wytyczonych, oznakowanych i zagospodarowanych szlaków turystycznych, ▪ niewystarczająca ilość obiektów sportowo-rekreacyjnych dostępnych dla turystów, ▪ brak spakietowanej oferty gotowej do sprzedaży, ▪ wysokie bezrobocie w regionie.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ akcesja Polski do Unii Europejskiej i związana z tym możliwość wykorzystania programów i funduszy strukturalnych dla rozwoju turystyki oraz ułatwienia formalno-prawne podczas przekraczania granic, ▪ opracowanie Sektorowej Strategii Rozwoju Turystyki na Obszarach Wiejskich w gminach: Kluczbork, Buczyna, Wolczyn i Lasowice Wielkie, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niska świadomość ekologiczna turystów i mieszkańców skutkująca nie przestrzeganiem przez nich właściwych zasad zachowania na obszarach cennych przyrodniczo i chronionych prawnie - degradacja środowiska naturalnego, ▪ silna konkurencja ze strony bardziej znanych w Polsce obszarów turystyki, w tym obszarów oferujących

<ul style="list-style-type: none"> wzrost rangi turystyki w programach rządowych, m.in. Strategia rozwoju turystyki na lata 2007-2013 priorytetyzująca rozwój produktów turystycznych w regionach, w tym przede wszystkim produktów opartych o potencjał regionalny, budowanych na bazie szlaków turystycznych, korzystne tendencje w turystyce przyjazdowej z zachodniej granicy, zmiana trendów i tendencji w turystyce światowej na rzecz wypoczynku w miejscach mniej zatłoczonych – w bezpośrednim kontakcie z przyrodą i lokalną kulturą, rosnąca aktywność turystyczna, zainteresowanie turystyką aktywną, wzmożony popyt na wyjazdy weekendowe, rosnący popyt na kompleksowe pakiety usług turystycznych, rosnące zapotrzebowanie na zdrową, ekologiczną żywność, rozwój turystyki rodzinnej, uzdrowiskowej (z jednej strony starzenie się społeczeństwa europejskiego, z drugiej wzrost popularności uzdrowisk wśród młodych, zamożnych osób) i biznesowej, rozwój tanich linii lotniczych – plany dotyczące stworzenia regionalnego portu lotniczego na lotnisku w Kamieniu Śląskim, działalność Polskiej Organizacji Turystycznej i poprawa wizerunku turystyki w Polsce na rynkach światowych, podnoszenie standardu usług hotelarskich w konsekwencji wejścia w życie uregulowań prawnych dotyczących turystyki, rozwój współpracy zagranicznej z Niemcami i Ukrainą, 	<ul style="list-style-type: none"> podobne produkty turystyczne, oraz zagranicznej turystyki wyjazdowej, duża konkurencja ze strony regionów wysoko uprzemysłowionych w pozyskiwaniu inwestorów, niska siła nabywcza społeczeństwa w zakresie produktów turystycznych (bariera popytu), brak spójnego systemu wspomagania przedsięwzięć publiczno-prywatnych w tym sektorze, brak jednolitego systemu informacji i promocji walorów turystycznych w Polsce, potencjalna kolizja działań mających na celu rozwój sektora turystyki z rygorami ochrony środowiska na obszarach podlegających prawnej ochronie przyrody, trudności z wykorzystaniem środków unijnych (brak środków niezbędnych do współfinansowania projektów, kwalifikacje kadr), pogorszenie sytuacji materialnej członkietnej polskiej rodziny w pierwszych latach członkostwa w UE – spadek aktywności turystycznej, rosnąca migracja z regionu, zwłaszcza ludzi młodych, stałe obserwowany wandalizm na szlakach turystycznych (niszczenie map, oznakowań, punktów widokowych), mentalność społeczności regionalnej przejawiająca się w niedocenianiu roli turystyki dla rozwoju regionu, degradacja obiektów zabytkowych – pogarszający się stan zabytków, zagrożenie pożarami.
--	--

2.4 Prognozy demograficzne

Szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne w perspektywie najbliższych lat powinny liczyć się ze spadkiem liczby uczniów ze względów demograficznych. Liczba urodzeń od końca lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku systematycznie spada.

Ubytek mieszkańców Opolszczyzny jest bardzo duży, porównywalny z ubytkiem ludności województwa łódzkiego oraz świętokrzyskiego.

Źródło: Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2009 rok.

Ludność powiatu kluczborskiego według informacji GUS na podstawie przeprowadzonego w 2002 r. Narodowego Spisu Powszechnego liczy 71 224 osoby. W porównaniu do danych z początku 2001 roku ludność zmniejszyła się o 281 osób. W porównaniu do roku 1998 liczba mieszkańców powiatu zmniejszyła się o 1485 osób, tj. o 2,04%. W powiecie wśród mieszkańców zachowuje się względna równowaga pomiędzy kobietami a mężczyznami (tabela nr 3).

Tabela 3.: Ludność wg płci.

L.p.	Odniesienie	Ogółem w liczbach bezwzględnych	Mężczyźni	Kobiety	Kobiety na 100 mężczyzn
1	Ogółem powiat	71 224	34 822	36 402	105
2	Miasto	36 513	17 580	18 933	108
3	Wieś	34 711	17 242	17 469	101
4	Województwo	1 061 009	546 170	514839	106

2.5 Kompetencje kluczowe a lokalny rynek pracy

18 grudnia 2006 roku Parlament Europejski i Rada Europy wydała zalecenie w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie. W zaleceniu tym wymienione zostały następujące kompetencje:

- porozumiewanie się w języku ojczystym;
- porozumiewanie się w językach obcych;
- kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne;
- kompetencje informatyczne;
- umiejętność uczenia się;
- kompetencje społeczne i obywatelskie;
- inicjatywność i przedsiębiorczość;
- świadomość i ekspresja kulturalna.

W ramach projektu „Szkoła Kluczowych Kompetencji” główny nacisk będzie kładziony na cztery kompetencje:

- porozumiewanie się w językach obcych;
- kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne;
- kompetencje informatyczne;
- inicjatywność i przedsiębiorczość.

Z uwagi na wysoki stopień bezrobocia bardzo ważne jest przygotowanie absolwentów szkół do dynamicznego wkroczenia na rynek pracy.

Pod koniec kwietnia 2004 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kluczborku figurowało 5911 bezrobotnych, w tym 3058 kobiet. Sześć miesięcy wcześniej notowano odpowiednio 5914 bezrobotnych, w tym 3218 kobiet. W ostatnim okresie zanotowano także wzrost liczby osób uprawnionych do świadczeń przedemerytalnych (zasilki przedemerytalne + świadczenia przedemerytalne).

W powiecie kluczborskim bez pracy jest aktualnie ponad 3600 osób. Na ich wsparcie Powiatowy Urząd Pracy przeznaczył w 2009 r. ponad 7 mln zł. W tym roku pośrednik będzie miał ponad 650 miejsc na staże i szkolenia. Bezrobotni mogą się starać o dotację w wysokości 18 tys. zł na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Kluczborski pośrednik prowadzi też pilotażowy program wspomaganego zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Z perspektywy wyżej zamieszczonych informacji bardzo ważne jest kształtowanie kompetencji kluczowych, które powinny być połączeniem wiedzy, umiejętności i postawy adekwatnej do danego kontekstu.

Kompetencje z zakresu porozumiewania się w językach obcych – obecność na lokalnym rynku pracodawców, przedsiębiorców posiadających kapitał zagraniczny, umiejętność posługiwania się językiem obcym wydaje się bardzo istotna w codziennej pracy mieszkańców Kluczborka. Ponadto coraz częstsze wizyty obcokrajowców niejako przymuszają do uczenia się więcej niż jednego języka.

Kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne – ich wykorzystanie pojawia się przede wszystkim podczas pracy w przedsiębiorstwach, gdzie konieczne jest wykorzystanie posiadanej już wiedzy technicznej w drodze typowo analitycznych wnioskowań, a w konsekwencji działań. Umiejętności matematyczne przydadzą się więc w szeroko pojętym przemyśle.

Kompetencje informatyczne – mają służyć lepszemu wykorzystaniu nowoczesnych technologii w codziennym życiu. Powinny ułatwić dostęp do informacji, ale także sprawić, że bardziej efektywną i szybszą będzie komunikacja międzyludzka. Kompetencje kluczowe z zakresu informatyki mają pomagać w krytycznym podejściu do otaczającej rzeczywistości społeczeństwa informacyjnego, do znajdowania w nim nieścisłości i wad, które świadomy obywatel może i chce naprawić. Kompetencje informatyczne mają też nauczyć jednostki funkcjonowania wewnątrz różnych odpowiadających sobie odmiennych komputerowych programów operacyjnych, tak aby użytkownik komputera mógł bez problemu pracować na oprogramowaniu różnych producentów. Kompetencja ta ma także dać umiejętność przystosowywania zastanych programów komputerowych na użytek własny, a więc tworzenie osobistych baz danych, katalogów i innych.

Kompetencja inicjatywności i przedsiębiorczości – kompetencja szczególnie użyteczna i tym łatwiej możliwa do wykorzystania przy okazji funkcjonowania w otoczeniu miasta stref ekonomicznych. Umiejętność analizy zastanego rynku, wykorzystanie poczynionych obserwacji w celu zaspokojenia zauważonej niszy pomiędzy przedsiębiorcami pozwala na zmniejszenie bezrobocia, ale także na rozwój osobisty przedsiębiorczej jednostki i w ogólnym rozrachunku także rozwój jej otoczenia.

Mówiąc o Kompetencjach Kluczowych, nie należy zapominać także o pozostałych z listy opracowanej przez Unię Europejską, wszystkie są bowiem ze sobą nierozdzielnie połączone.

Kompetencje kluczowe rozwijane w projekcie „Szkoła Kluczowych Kompetencji” dadzą uczestnikom projektu, a więc uczniom, którzy będą nabywać te kompetencje, przewagę na regionalnym rynku pracy w związku z jego zróżnicowanymi branżami, a przede wszystkim międzynarodową specyfiką.

3 CHARAKTERYSTYKA SZKOŁY

3.1 Krotki opis bazy dydaktycznej

Typ placówki: Szkoła Ponadgimnazjalna: Liceum Profilowane, Technikum i Szkoła Zawodowa

Dyrektor szkoły: mgr inż. Ewa Sygulla

Liczba uczniów: 559

Liczba nauczycieli: 54

Liczba oddziałów: 26

Organ prowadzący: Starostwo Powiatowe w Kluczborku

W szkole znajduje się 18 sal lekcyjnych. Dwie pracownie: pracownia technologiczna, pracownia ćwiczeń praktycznych. Dwie klasopracownie – sale komputerowe. Na terenie szkoły znajduje się jedna sala gimnastyczna (w budynku) oraz boisko asfaltowe, kort tenisowy i bieżnia. W placówce jest też biblioteka wyposażona w multimedialne centrum informacyjne, podłączone do Internetu.

Wyposażenie sal jest niejednolite. W sali do nauczania informatyki i technologii informacyjno-komunikacyjnych, w której pracuje dwóch nauczycieli, znajdują się 32 zestawy komputerowe, 1 rzutnik multimedialny, 2 skanery oraz 2 drukarki laserowe (A4). Sala od matematyki, w której pracuje czterech nauczycieli, wyposażona jest w zestaw do kreślenia na tablicy. W sali od fizyki, która znajduje się pod opieką jednego nauczyciela, są plansze i foliogramy. Sala do nauczania chemii wyposażona jest w foliogramy oraz filmy DVD, pracuje w niej trzech nauczycieli. W salach od geografii i biologii znajdują się: mapy, rzutniki pisma, plansze. W sali do nauczania przedsiębiorczości pracuje czterech nauczycieli. Jest ona wyposażona w płyty DVD

i CD, przedmiotowe foliogramy oraz zeszyty ćwiczeń. W salach do nauki języków obcych znajdują się słowniki, podręczniki oraz mapy.

Szkoła organizuje zajęcia pozalekcyjne: rozwijające zainteresowania z języka niemieckiego oraz udzielania pierwszej pomocy. Szkoła wychodzi naprzeciw potrzebom uczniów z problemami szkolnymi, organizując dodatkowe zajęcia z przedmiotów ogólnokształcących oraz zawodowych. Przy organizacji tych zajęć pracuje 52 nauczycieli.

Dyrekcja oraz nauczyciele wyposażenie w środki dydaktyczne oceniają jako zadowalające, zaznaczając przy tym konieczność doposażenia każdej z sal dydaktycznych.

Tabela 5.: Ocena bazy dydaktycznej umieszczona we wniosku aplikacyjnym.

WYPOSAŻENIE W ŚRODKI DYDAKTYCZNE OCENIAM JAKO:	TAK	NIE
– bardzo dobre		
– dobre		
– zadowalające	X	
– niezadowalające		
BIBLIOTEKA:	TAK	NIE
– multimedialne centrum informacyjne	X	
– skomputeryzowana:		
w pełni		
częściowo		
– dostęp do Internetu	X	

3.2 Charakterystyka uczniów szkoły

W Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 uczy się w: liceum profilowanym 100 uczniów, zasadniczej szkole zawodowej 40 uczniów, technikum 400 uczniów, szkole policealnej 12 uczniów.

28 uczniów korzysta ze stypendiów socjalnych, co stanowi 4,5% wszystkich uczniów szkoły. 393 osób dojeżdża do szkoły, co stanowi ponad 60% wszystkich uczniów szkoły. Największa odległość od miejsca zamieszkania to około 40 kilometrów.

Część uczniów brała czynny udział w różnego rodzaju konkursach i olimpiadach, świadczyć to może o ich zaangażowaniu w życie szkoły (dane pochodzą z wniosku aplikacyjnego). Tego typu aktywność uczniów pozwala zobaczyć, jakie są ich zainteresowania i w jakich kierunkach je rozwijać. Wskazuje również na dziedziny, które warto promować wśród uczniów placówki.

Tabela 6.: Olimpiady i konkursy, w jakich uczestniczyli uczniowie, dane umieszczone we wniosku aplikacyjnym.

OLIMPIADY I KONKURSY		
Liczba uczniów uczestniczących w olimpiadach		
OLIMPIADY	LICZBA UCZESTNIKÓW	LICZBA LAUREATÓW
XXXIII Okręgowa Olimpiada Wiedzy i Umiejętności	18	3
RAZEM	18	3
Liczba uczniów uczestniczących w konkursach		
KONKURSY	LICZBA UCZESTNIKÓW	LICZBA LAUREATÓW
Ogólnopolski konkurs organizowany przez MSWiA „Polska w Schengen”	1	1
VIII Ogólnopolski Pokaz Regionalnych Stołów Wigilijnych „Gwiazdka 2008”	3	3
Ogólnopolski Konkurs z Zakresu Rachunkowości 2008/2009 – VII edycja	49	1
Ogólnopolski Konkurs Wiedzy Biblijnej	40	1
Tenis stołowy półfinał wojewódzki	1	1
Biegi przełajowe finał wojewódzki	20	3
RAZEM	99	12

Tabela 7.: Uczniowie korzystający z zapomóg, stypendiów socjalnych, dojeżdżający do szkoły i mieszkający w bursach.

Liczba uczniów korzystających ze stypendiów socjalnych	28	Tj. 4,54% wszystkich uczniów w szkole
Liczba uczniów korzystających z zapomóg socjalnych	X	Tj. 0% wszystkich uczniów w szkole
Liczba uczniów korzystających ze stypendiów unijnych	X	Tj. 0% wszystkich uczniów w szkole
Liczba uczniów korzystających z zapomóg losowych	X	Tj. 0% wszystkich uczniów w szkole
Liczba uczniów korzystających z innych form pomocy	X	Tj. 0% wszystkich uczniów w szkole
Liczba uczniów dojeżdżających do szkoły; największa odległość od miejsca zamieszkania	393	Tj. 63,7% wszystkich uczniów w szkole 40 km
Liczba uczniów mieszkających w bursach i internatach szkolnych	X	Tj. 0% wszystkich uczniów szkoły

Charakteryzując uczniów, bardzo ważne jest zwrócenie uwagi również na wyniki potwierdzające kwalifikacje zawodowe, gdyż to może prognozować, ilu uczniów ma możliwość wstąpienia na rynek pracy.

Tabela 8.: Wyniki egzaminów potwierdzające kwalifikacje zawodowe (dane umieszczone we wniosku aplikacyjnym).

WYNIKI EGZAMINÓW POTWIERDZAJĄCYCH KWALIFIKACJE ZAWODOWE			
ZAWÓD	ROK SZKOLNY 2007/2008		
	Liczba absolwentów	Liczba osób, które przystąpiły do egzaminu zawodowego	Liczba osób, które zdały egzamin zawodowy
TG	19	19	7
TE	41	41	6
TM	19	19	12
Kucharz małej gastronomii	19	17	17
Sprzedawca	20	19	19

Większość szkół śledzi losy swoich absolwentów. Dzięki temu można sprawdzić, czy kierunek rozwoju, jaki obrała szkoła, jest właściwy. W związku z wysokim stopniem bezrobocia ważne jest kontrolowanie losów absolwentów i na tej podstawie rozbudowywanie bądź zmienianie propozycji edukacyjnej szkoły. Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 również śledzi losy swoich byłych uczniów.

Tabela 9.: Status absolwentów, losy absolwentów (dane pochodzące z wniosku aplikacyjnego).

STATUS ABSOLWENTÓW	
Liczba uczniów kończących szkołę	189
Liczba maturzystów	151
LOSY ABSOLWENTÓW	
Liczba osób kontynuujących naukę	98
Liczba absolwentów, którzy podjęli pracę:	58
– zgodnie z kwalifikacjami	39
– niezgodnie z kwalifikacjami	19
– w kraju	49
– poza Polską	7
– nie podjęli pracy	33

Niżej zamieszczona analiza SWOT powstała na podstawie odpowiedzi kadry dydaktycznej. Przedstawia ona opinie nauczycieli dotyczące uczniów ich szkoły. Wypowiedzi te są ważne, gdyż pozwalają „zobaczyć” uczniów „oczami nauczycieli”, którzy wiedzą o nich najwięcej i mogą w sposób obiektywny przedstawić ich

charakterystykę. Analiza zawiera silne i słabe strony uczniów, a także szanse i zagrożenia. Z analizy wynika, że w głównej mierze nauczyciele są zadowoleni ze swoich uczniów, choć zwracają uwagę na ich niską motywację związaną z nauką i chęcią rozwoju, a także słabymi wynikami egzaminów.

Analiza SWOT
Charakterystyka uczniów.

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> - Uczestniczenie młodzieży w programach dotyczących przedsiębiorczości (Szkoła posiada certyfikat „Szkoła Przedsiębiorczości”; - Rozwój lokalnego rynku pracy w sferze usług (baza hotelowo-sportowo-gastronomiczna); - Oczekiwania ludzi – uczniów ze Śląska na zdobycie zawodu dającego zatrudnienie na lokalnym, krajowym i europejskim rynku pracy; - Dobra znajomość obsługi komputera, umiejętność korzystania z Internetu i innych źródeł informacji; - Znajomość języków obcych; - Sprawne posługiwanie się komputerem; - Efektywne współdziałanie w zespole; - Skuteczne porozumiewanie się w różnych sytuacjach. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wykorzystanie doświadczeń z praktyki przy rozmowach z przedsiębiorcami; - Wykorzystanie umiejętności i zdobytych kwalifikacji zawodowych na szeroko pojętym rynku pracy; - Wyposażenie uczniów w dodatkowe kwalifikacje w wybranych zawodach – kurs na prawo jazdy, badania (książeczki zdrowia), zwiększające szanse na zatrudnienie; - Absolwenci znajdują zatrudnienie na wybranych kierunkach.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Określone limity uczniów potrzebnych do utworzenia klasy, co uniemożliwia kształcenie we wszystkich wybranych przez uczniów zawodach; - System komunikacji w powiecie, co uniemożliwia uczniom uczestnictwo w zajęciach popołudniowych czy wieczornych; - Brak chęci do nauki, słaba motywacja do zdobywania wiedzy i umiejętności; - Niedostateczna znajomość języków obcych; - Niezbyt sprawne posługiwanie się komputerem; - Brak umiejętności efektywnego współdziałania w zespole; - Nie zawsze skuteczne porozumiewanie się w różnych sytuacjach. 	<ul style="list-style-type: none"> - Niż demograficzny – coraz mniej uczniów chce uczęszczać do szkół zawodowych; - Coraz niższy poziom wiedzy absolwentów gimnazjum; - Słabe wyniki na egzaminach zewnętrznych, a co za tym idzie – zmniejszenie możliwości znalezienia pracy w danym zawodzie; - Brak możliwości zatrudnienia ze względu na brak wymaganej wiedzy i umiejętności;

3.3 Charakterystyka kadry pedagogicznej

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 zatrudnia 54 nauczycieli. W szkole zatrudniony jest również pedagog a także doradca zawodowy.

Grono pedagogiczne jest nastawione na rozwój. Nauczyciele w większości zabiegali o udział w projekcie odczuwając potrzebę zmian. Nauczyciele są zadowoleni z pracy oraz kontaktów z dyrekcją: „Współpraca z dyrekcją szkoły układa się

dobrze, w każdej kwestii mogę zasięgnąć opinii, porady bądź odpowiedzi na moje pytanie”.

Grono pedagogiczne ma również możliwość podnoszenia swoich kwalifikacji: „Mam możliwość podnoszenia swoich kwalifikacji, jeśli taką potrzebę zgłoszę w odpowiednim terminie: uczestniczę w kursach doskonalących i kursie języka angielskiego. Jednak wyjazdy na konferencje są nieraz ograniczane, gdyż odbywają się w czasie trwania zajęć lekcyjnych”.

W szkole oferuje się kształcenie ogólne i praktyczne (warsztatowe), nauczyciele przedmiotów ogólnych i zawodowych mają wiele okazji do współdziałania (np. łączenia treści teoretycznych i zajęć praktycznych podejmowanych w ramach różnych przedmiotów). Niżej zamieszczona analiza SWOT wskazuje na dobre, a także złe strony współpracy nauczycieli ze sobą. Szkoła dysponuje wysoko wykwalifikowaną kadrą, dobrze znającą się na swojej pracy. Niestety, nauczyciele wskazują również na słabe strony, np. nauczyciele przedmiotów zawodowych nie zawsze zwracają uwagę na poprawność językową swoich uczniów.

Analiza SWOT

Współpraca nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących z nauczycielami przedmiotów zawodowych.

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> – Umiejętność korelowania treści programowych przez nauczycieli przedmiotów zawodowych i ogólnokształcących. Podejmowanie współpracy nauczycieli w planowaniu realizacji treści kształcenia; – Wysokie kwalifikacje kadry pedagogicznej. Nauczyciele posiadają kwalifikacje egzaminatorów, przechodzą kursy doskonalenia zawodowego, mają ukończone studia podyplomowe; – Znajomość przez nauczycieli różnych metod pracy, umiejętność wykorzystania różnorodnych środków dydaktycznych; – Dbłość przez nauczycieli o język, logiczność, wykształcenie u ucznia umiejętności argumentacji; – Nauczyciele potrafią rozbudzać zainteresowania nie tylko dotyczące nauczanego przedmiotu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Uczniowie potrafią kojarzyć i wykorzystywać wiedzę zdobywaną na różnych przedmiotach – Uczniowie chętni do nauki są dobrze przygotowani do matury i egzaminów zawodowych; – Zachęcanie uczniów do nauki poprzez różne metody, uczniowie chętniej biorą udział w zajęciach urozmaiconych nowoczesnymi środkami dydaktycznymi; – Uczniowie w praktyce i życiu codziennym dbają o język, potrafią logicznie myśleć i argumentować swoje stanowisko; – Uczniowie są ciekawi świata, wykazują zainteresowania w wielu dziedzinach.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Zwracanie uwagi nauczycieli tylko na swoje przedmioty; – Brak reakcji przez nauczycieli przedmiotów niehumanistycznych na poprawność językową; – Praca z przestarzałym sprzętem w pracowni komputerowej; – Niedostateczne wyposażenie pracowni przedmiotowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Zbytne obciążenie uczniów materiałem z poszczególnych przedmiotów, zniechęcenie uczniów do zdobywania wiedzy ze względu na zbyt duże ilości materiału do opanowania; – Coraz gorsza kultura i poprawność językowa uczniów; – Brak możliwości realizacji podstawy programowej w 100% ze względu na przestarzały sprzęt lub brak pomocy dydaktycznych. Zniechęcenie uczniów.

3.4 Współpraca szkoły z instytucjami samorządowymi i pozarządowymi

W Strategii rozwoju powiatu kluczborskiego na lata 2001–2015 w „Głównych kierunkach rozwoju powiatu kluczborskiego” zdefiniowano w punkcie 5. obszar tematyczny dotyczący infrastruktury społecznej: „Wykształceni, zdrowi i nowoczesnie myślący ludzie źródłem powodzenia Ziemi Kluczborskiej”. Główne kierunki są zbieżne z misją województwa opolskiego i głównymi kierunkami rozwoju województwa: „Województwo Opolskie regionem partnerstwa zamieszkałym przez ludzi wykształconych i otwartych na świat”. W celach rozwojowych Strategii rozwoju powiatu kluczborskiego... ujęto punkt: „Reforma oświaty i jej szybka reakcja na potrzeby rynku pracy”, który odnosi się do celu strategicznego województwa opolskiego i jego celu operacyjnego: „System ustawicznego kształcenia społeczeństwa dla przygotowania do wymogów europejskiego rynku pracy”.

W obecnej sytuacji widać konieczność rozwoju przede wszystkim kształcenia ustawicznego na terenie naszego powiatu oraz dostosowania kierunków kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych dla młodzieży. Wiąże się to z problemem bezrobocia w powiecie kluczborskim, jak również dostosowaniem oferty szkół do rynku pracy.

Szkoła przygotowuje uczniów do podjęcia pracy w przyszłości, uczniowie znajdują zatrudnienie na lokalnym rynku pracy, kontynuują naukę na wyższych uczelniach, bądź też znajdują zatrudnienie za granicą.

Analiza SWOT (zamieszczona niżej) przedstawia opinie nauczycieli odnośnie do współpracy szkoły z lokalnym i regionalnym rynkiem pracy. Opinie kadry pedagogicznej wskazują na dobrą współpracę z lokalnym rynkiem pracy, a także na liczne inicjatywy z tą współpracą związane. Niestety, nauczyciele zauważają również słabe strony, a wśród nich zbyt ograniczony rynek pracy oraz programy nauczania, które nie zawsze są dostosowane do potrzeb rynku.

Analiza ta pokazuje, na jakie działania dyrekcja powinna kłaść większy nacisk, np. bardziej zaangażowana współpraca z regionalnymi, a może nawet ogólnopolskimi pracodawcami.

Analiza SWOT
Współpraca szkoły z lokalnym i regionalnym rynkiem pracy.

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> – Ścisła współpraca z pracodawcami miejscowymi – organizacja praktyk zawodowych pod kątem przyszłego zatrudnienia lub uzyskania stażu; – Współpraca z PUP (dotyczy klas kończących) dotycząca programów pomocowych dla absolwentów; – Kierowanie ofert pracy sezonowej miejscowe OHP; – Monitorowanie rynku pracy przez doradcę zawodowego; – Udział uczniów w praktykach zawodowych; – Istnienie w szkole Szkolnego Ośrodka Kariery; – Udział uczniów w Dniu Przedsiębiorczości; – Dostosowanie kierunków nauczania do potrzeb rynku pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Wykorzystanie praktyk zawodowych do znalezienia przyszłej pracy; – Wykorzystanie prac sezonowych z OHP do znalezienia pracy poza lokalnym rynkiem pracy; – Wykorzystanie umiejętności nawiązywania kontaktów z pracodawcą – teoretyczne na lekcjach przedsiębiorczości, np. CV, list motywacyjny – praktyczne w czasie „Dnia Przedsiębiorczości”.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Ograniczony lokalny rynek pracy w wyuczonych zawodach (dotyczy szczególnie specjalności technik ekonomista); – Kierunki edukacyjne w naszej szkole, brak oferty związanej z przemysłem metalowym; – Programy nauczania nie zawsze uwzględniają zmiany środowiskowe i na rynku pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Niechęć absolwentów do zmiany miejsca zamieszkania (brak zatrudnienia w miejscu zamieszkania); – Możliwości finansowe związane z dojazdem do pracy; – Zbyt duża liczba absolwentów na terenie powiatu nie gwarantuje miejsc pracy.

3.5 Funkcjonujące w szkole inicjatywy uczniowskie

Inicjatywy uczniowskie są bardzo ważnym aspektem pracy szkoły. W zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 uczniowie mają możliwość wszechstronnego rozwoju. Uczniowie biorą czynny udział w różnych konkursach i olimpiadach, ponadto każdego roku uczestniczą w „Ogólnopolskim Pokazie Regionalnych Stołów Wigilijnych”, w 2008 roku zdobyli pierwsze miejsce. Uczniowie założyli też zespół muzyczny. Na terenie szkoły funkcjonują dwa kółka teatralne.

Uczniowie brali również udział w projekcie „Przyjazna Szkoła”. W ramach projektu prowadzone były pozalekcyjne zajęcia koła teatralnego, urozmaicone warsztatami z emisji głosu, choreografii i ruchu scenicznego oraz zajęciami w pracowni informatycznej przy wykorzystaniu nowoczesnych technik informacyjno-komunikacyjnych, wyjaśniających m.in., jak rejestrować i przetwarzać efekty naszej pracy zarejestrowane kamerą.

W ramach projektu „Przyjazna Szkoła” prowadzone były także zajęcia, w czasie których uczniowie uczyli się, jak pisać projekty, konstruować harmonogram zadań i budżet projektu. Podczas zajęć stworzyli trzy pomysły na projekt, które teraz

opracowujemy: „Z ekonomią na Ty”, „Trzymaj się prosto” i „Pierwsza pomoc ważna sprawa”.

Niestety, nauczyciele zauważają również problemy związane z działalnością i inicjatywami uczniowskimi:

- Brak środków wspomagających niektóre projekty uczniów;
- Małe zaangażowanie uczniów w dodatkową działalność;
- Uczniowie dojeżdżający, których jest znaczny odsetek, nie mogą uczestniczyć we wszystkich inicjatywach z uwagi na określone godziny kursowania autobusów czy pociągów.

3.6 Planowane kierunki rozwoju szkoły

Na uczniach ZSP nr 1 w Kluczborku odbija się sytuacja samego trzydziestotysięcznego miasta z typowymi dla miast położonych w dużym oddaleniu od wielkomiejskich aglomeracji problemami: wysokim bezrobociem, utrudnionym dostępem do edukacji i kultury, niskim poziomem aktywności obywatelskiej. U uczniów szkoły pochodzących w większości ze wsi można zauważyć – podobnie jak u uczniów większości polskich szkół – swoisty „kompleks prowincji”, objawiający się poczuciem bycia obywatelem gorszej kategorii, poczuciem bezsilności i braku wpływu na swoją sytuację oraz brakiem motywacji do nauki. W widoczny sposób przejawia się to m.in. poprzez trudności w koncentracji i zapamiętywaniu, brak umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresowych czy trudności w nawiązywaniu kontaktów. Problemy te powstałe najprawdopodobniej poprzez barierę geograficzną, finansową, ale przede wszystkim psychologiczną powodują, że uczniowie szkoły gorzej dają sobie radę podczas egzaminów i częściej rezygnują z edukacji niż uczniowie z dużych miast. Powoduje to wzrastanie dysproporcji pomiędzy uczniami z Kluczborka a ich rówieśnikami, a w rezultacie w dalszej perspektywie nasilenie negatywnych zjawisk opisanych powyżej. Ponadto zaniedbania we wcześniejszej edukacji i niemożność zdobycia w przyszłości satysfakcjonującej pracy na terenie powiatu powodują emigrację zarobkową. Dodatkowym utrudnieniem jest fakt powstawania i nasilania się różnic pomiędzy uczniami szkoły na zdolnych i słabych, a ograniczone możliwości finansowe szkoły uniemożliwiają wprowadzenie dodatkowych zajęć mogących te różnice niwelować².

Bardzo ważne jest również, na co wskazuje między innymi dyrekcja szkoły, badanie potrzeb rynku pracy, oczekiwań gimnazjalistów, a następnie dostosowanie programów nauczania do ich potrzeb.

Do rozwoju szkoły ma się przyczynić również jej udział między innymi w projekcie „Szkoła Kluczowych Kompetencji”. We wniosku aplikacyjnym dyrektorka szkoły tak uzasadnia potrzebę udziału placówki w projekcie:

² www.przyjaznaszkola.pl.

W szkole uczy się młodzież pochodząca głównie z terenów wiejskich, która ma utrudniony dostęp do większych ośrodków naukowych. Często jest to młodzież o niższych aspiracjach. Udział szkoły w projekcie przyniesie niewątpliwie wiele korzyści uczniom, głównym adresatem tego projektu, a także nauczycielom i szkole.

Uczniowie:

- nabędą umiejętności praktycznego wykorzystania kluczowych kompetencji
- dopasują swoje umiejętności do rynku pracy
- osiągną lepsze wyniki egzaminów zewnętrznych (maturalnego i potwierdzającego kwalifikacje zawodowe)
- poszerzą swoje horyzonty
- podniosą swoje horyzonty
- podniosą aspiracje

Nauczyciele:

- udoskonalą metodykę rozwijania kompetencji kluczowych
- podniosą umiejętności opracowywania i modyfikacji programów nauczania oraz dostosowywania ich do zmieniającego się rynku pracy
- nabiorą umiejętności tworzenia programów autorskich rozwijających kompetencje kluczowe uczniów
- wymiana doświadczeń, informacji i komunikacja między nauczycielami różnych szkół
- dostęp do nowych i innowacyjnych form rozwijania kompetencji kluczowych

Szkoła:

- wzbogaci się w nowe środki dydaktyczne umożliwiające uatrakcyjnienie realizowanych zadań
- dobrze przygotowuje się absolwentów szkół zawodowych do radzenia sobie w życiu codziennym i na rynku pracy
- zidentyfikuje potrzeby co do jakości i kierunku kształcenia i dostosuje swoją ofertę do oczekiwań
- zysk nauczycieli o wyższych kwalifikacjach otwartych na ciągłe zmiany na rynku pracy

4. KOMPETENCJE KLUCZOWE I ZAWODOWE

4.1 Kompetencje kluczowe a kompetencje zawodowe

Kompetencje kluczowe to te, których wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, integracji społecznej i zatrudnienia oraz bycia aktywnym obywatelem. W Zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z 18

grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE) Parlament Europejski i Rada zalecają państwom członkowskim UE rozwijanie oferty kompetencji kluczowych dla wszystkich w ramach ich strategii uczenia się przez całe życie.

Kompetencje kluczowe:

- Odgrywają szczególnie istotną rolę w uczeniu się, i to zarówno w szkołach oraz wszelkiego rodzaju innych instytucjach oświatowych, jak i w samokształceniu;
- Są szczególnie ważne do osiągnięcia przez człowieka celów społecznych, nawet jeszcze w czasie pobierania nauki, choć głównie chodzi o urzeczywistnienie własnych celów społecznych już w życiu dojrzałym;
- Są szczególnie potrzebne na większości stanowisk pracy.

Kształtowanie umiejętności kluczowych nie realizuje się jako odrębnej dziedziny aktywności, ale włącza się je w obręb konkretnych przedmiotów poprzez dobór odpowiednich metod i form kształcenia. Chodzi bowiem o to, aby absolwent szkoły był wyposażony nie tylko w wiedzę, ale także w konkretne umiejętności, które pomogą mu radzić sobie w nowej rzeczywistości społecznej i gospodarczej³.

Analiza SWOT zamieszczona poniżej ukazuje zachodzącą korelację pomiędzy kompetencjami zawodowymi a kompetencjami kluczowymi uczniów i absolwentów szkoły. Analiza ta powstała na podstawie wypowiedzi (pisemnych) nauczycieli szkoły. Nauczyciele wskazują na sile strony, wśród nich wymieniają między innymi dobrze wyposażone sale do zajęć praktycznych, a także dobrą współpracę z uczelniami wyższymi, przede wszystkim Wyższą Szkołą Bankową. Wśród słabych stron (co niestety może mieć bezpośredni związek z udziałem uczniów w projekcie „Szkoła Kluczowych Kompetencji”) wskazują na niskie zainteresowanie ofertą edukacyjną szkoły, a także znikome zainteresowanie nauką przez uczniów.

³ www.wsipnet.pl.

Analiza SWOT
Kompetencje zawodowe i kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów szkoły.

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> – Bardzo dobrze wyposażone pracownie zajęć praktycznych w zawodach gastronomicznych; – Współpraca z uczelniami wyższymi (szczegółowe przedstawienie ofert edukacyjnych), a zwłaszcza z WSB, gdzie młodzież uczestniczy w warsztatach. 	<ul style="list-style-type: none"> – Wykorzystanie bazy, sal technologicznych do organizacji egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe; – Wyposażenie sal lekcyjnych w nowoczesne środki dydaktyczne; – Kontynuacja nauki w technikum uzupełniającym dla klas zawodowych, stworzenie oferty edukacyjnej z wykorzystaniem bazy szkolnej; – Uczestnictwo kadry naukowej WSB w zajęciach i warsztatach na terenie naszej szkoły.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Słabo wyposażone pracownie do zajęć; – Stary sprzęt i brak wyposażenia do pomocy w przeprowadzaniu dodatkowych i nietypowych zajęć. 	<ul style="list-style-type: none"> – Małe zainteresowanie ofertą edukacyjną szkoły; – Brak zainteresowania uczniów przedmiotem (mała atrakcyjność zajęć).

We wniosku aplikacyjnym dyrekcja placówki podaje propozycję kształtowania kluczowych kompetencji w wybranych specjalnościach zawodowych:

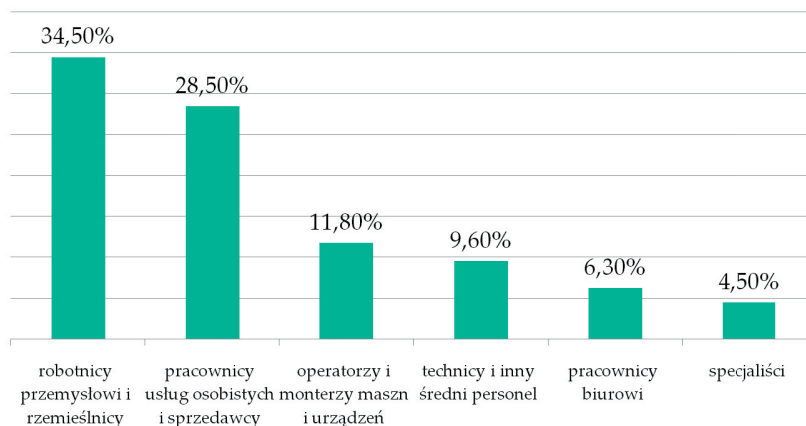
Nakreślenie podstawowych potrzeb, problemów absolwentów szkół zawodowych na lokalnym rynku pracy i oczekiwań wobec pracodawców oraz wstępna analiza wiedzy, umiejętności i postaw uczniów umożliwia wybór 4 kompetencji kluczowych, które będą realizowane w naszej szkole w ramach projektu:

- kompetencje informatyczne umożliwiające gromadzenie, przetwarzanie informacji oraz wykorzystanie ich w przyszłej pracy – Technikum Ekonomiczne;
- kompetencje matematyczne umożliwiające podniesienie umiejętności liczenia, rozwiązywania problemów wynikających z codziennych sytuacji w przyszłej pracy – Technikum Gastronomiczne;
- inicjatywność i przedsiębiorczość umożliwiająca planowanie przedsięwzięć i wprowadzanie ich w czyn w przyszłej pracy zawodowej – Technikum Organizacji Usług Gastronomicznych;
- porozumiewanie się w językach obcych umożliwi podniesienie umiejętności komunikowania się, prowadzenia rozmów, czytania, rozumienia tekstu czytanego oraz tworzenia własnych – Technikum Handlowe.

4.2 Możliwości zatrudnienia i funkcjonowanie absolwentów na lokalnym oraz regionalnym rynku pracy

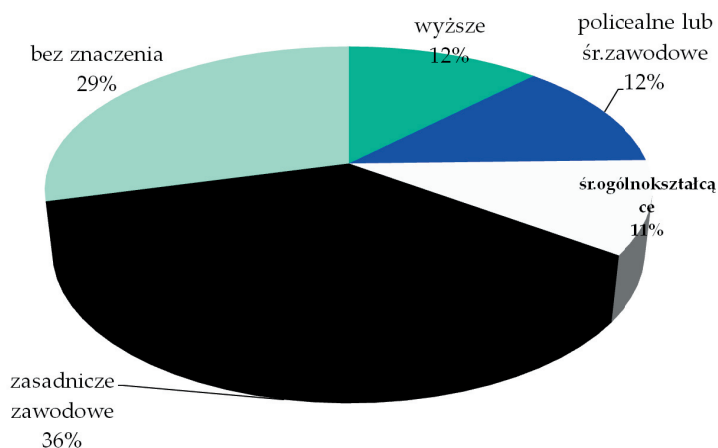
Uczniowie szkoły mają możliwość podjęcia pracy na rynku lokalnym. Niestety, bardzo często nie są zadowoleni z konieczności dojeżdżania do pracy do innej miejscowości. Jest to główny problem, dla którego dość spory odsetek absolwentów jest bezrobotny.

zapotrzebowanie na nowych pracowników

Źródło: Obserwator Gospodarczy. Diagnoza popytu i podaży na opolskim rynku pracy.

Wymagany poziom wykształcenia

Źródło: Obserwator Gospodarczy. Diagnoza popytu i podaży na opolskim rynku pracy.

Jak widać na wyżej umieszczonym wykresie, uczniowie szkół ponadgimnazjalnych mają największe szanse na znalezienie zatrudnienia z uwagi na zapotrzebowanie na pracowników o wykształceniu zawodowym.

4.3 Współpraca szkoły z pracodawcami

Szkoła współpracuje z pracodawcami w realizacji praktyk. Dyrektorka i nauczyciele zawodów spotykają się w zakładach pracy z dyrekcją i kierownictwem zakładów – zwiedzają zakłady, dyskutują na tematy związane z wymaganymi umiejętnościami absolwentów szkoły niezbędnymi dla podjęcia pracy.

5. KOMPETENCJE KLUCZOWE W PROCESIE DYDAKTYCZNYM

5.1 Znajomość zagadnienia kompetencji kluczowych przez kadre pedagogiczną

Nauczyciele chętnie przystąpili do projektu „Szkoła Kluczowych Kompetencji”, widząc w nim szansę na rozwój nie tylko uczniów, ale i swój. Warte zauważenia jest to, że w projekcie chcieli brać dwóch nauczycieli technologii informacyjnej, a uczestniczyć może tylko jeden. Świadczy to o dużym zainteresowaniu oraz zaangażowaniu nauczycieli Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Kluczborku.

Analiza SWOT zamieszczona poniżej wskazuje na silne strony kadry pedagogicznej (dobrze wykształcona kadra, nauczyciele na bieżąco rejestrują zmiany na rynku pracy), a także szanse związane z kształtowaniem kompetencji kluczowych (możliwość dostosowania programów nauczania do swoich potrzeb). Oczywiście w analizie wskazane zostały również słabe strony, a także zagrożenia w aspekcie kształtowania kompetencji kluczowych.

Analiza SWOT
Kadra pedagogiczna w aspekcie kształtowania kompetencji kluczowych.

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> – Nauczyciele potrafią dobrze przygotować uczniów do egzaminów teoretycznych; – Wysokie kwalifikacje kadry pedagogicznej. Nauczyciele przechodzą kursy doskonalenia zawodowego, mają ukończone studia podyplomowe; – Nauczyciele współpracują z funkcjonującym w szkole Ośrodkiem Kariery Zawodowej; – Nauczyciele na bieżąco rejestrują zmiany na rynku pracy i zmiany społeczno-środowiskowe; – Szkoła dostosowuje kierunki nauczania do potrzeb rynku pracy; – Wielu nauczycieli posiada przygotowanie ekonomiczne i dobrą znajomość funkcjonowania gospodarki i działalności gospodarczej. 	<ul style="list-style-type: none"> – Uczniowie posiadają wiedzę, którą mogą wykorzystać w praktyce i życiu zawodowym; – Uczniowie będą potrafili sprawnie poruszać się na rynku pracy i aktywnie poszukiwać zatrudnienia; – Uczniowie mają możliwość uczestniczenia w różnych formach zajęć przybliżających im zagadnienia aktywnego poszukiwania pracy; – Nauczyciele mogą przystosowywać programy do aktualnych potrzeb; – Absolwenci znajdują zatrudnienie w wybranych kierunkach; – Uczniowie mogą zdobywać wiedzę o samodzielnym podejmowaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Brak dostatecznie zmotywowanych nauczycieli do wprowadzania zmian w programach nauczania; – Praca z przestarzałym sprzętem w pracowni komputerowej; – Niedostateczne wyposażenie pracowni przedmiotowych; – Niezadawalające wyniki egzaminu maturalnego i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zawodzie technik handlowiec. 	<ul style="list-style-type: none"> – Zbyt mała liczba nauczycieli podejmujących wysiłek wprowadzania zmian i modyfikacji w programach nauczania; – Wybrane przez nauczycieli programy mają nie uwzględniać zmian środowiskowych i na rynku pracy; – Uczniowie mogą nie wykształcić wystarczających kompetencji kluczowych wymaganych na aktualnym rynku pracy.

5.2 Doświadczenia w kształtowaniu kompetencji kluczowych w procesie dydaktycznym

Nauczyciele zdecydowali się na udział w projekcie kształtowania kompetencji kluczowych przede wszystkim ze względu na chęć posiadania wpływu na wybór treści nauczania, które są konieczne do funkcjonowania we współczesnym świecie.

Zagadnienie związane z kompetencjami kluczowymi było znane nauczycielom już wcześniej. Zaznaczają oni, że: chcieliby zostać wyposażeni w „nowe” metody i środki do pracy z uczniami i/lub tak zmodernizować dotychczasowe, aby przyniosły obu stronom zadowolenie z osiągniętych wyników.

5.3 Formy realizacji podstawy programowej

Przy opracowywaniu projektu nowej podstawy programowej, ogłoszonej w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół uwzględniono także Zalecanie Parlamentu Europejskiego i Rady z 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie.

Pojęcie umiejętności kluczowych jest rozpowszechnione w Polsce już od roku 1995, w związku z pracami nad Nową Maturą oraz Programem KREATOR.

Nauczyciele świadomie przystąpili do projektu, wdrażanie kompetencji kluczowych będzie realizowane w ramach podstawy programowej oraz zajęć dodatkowych na przedmiotach: matematyka, technologia informacyjna, język niemiecki oraz przedsiębiorczość.

5.4 Dotychczasowe doświadczenia szkoły w projektach współfinansowanych przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w kontekście kształtowania kompetencji kluczowych

We wniosku aplikacyjnym dyrektorka nie określiła doświadczeń związanych z kształtowaniem kompetencji kluczowych. Wnioskować można, że doświadczenia te nie były rozległe.

6. PODSUMOWANIE

6.1 Wnioski

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Kluczborku jak każda szkoła boryka się z licznymi problemami.

Duże znaczenie w aspekcie rozwoju szkoły mają niskie kompetencje i aspiracje absolwentów gimnazjów, którzy przybywają do szkoły. Brak podstawowych umiejęt-

ności językowych, matematycznych koniecznych do nauki w szkole, w której kładzie się duży nacisk na naukę przedmiotów zawodowych, jest sporym problemem. Braki w wykształceniu ogólnokształcącym sprawiają, że nauczyciele od przedmiotów zawodowych muszą koncentrować się również na nauce ogólnokształcącej. Powoduje to zubożenie wiedzy praktycznej.

Dyrekcja szkoły zauważa i dokładnie wymienia główne problemy edukacyjne szkoły (informacje z wniosku aplikacyjnego):

Niskie kompetencje absolwentów gimnazjów, którzy wybierają dalszą edukację w szkole zawodowej. Brak podstawowych wiadomości i umiejętności matematycznych koniecznych do nauki przedmiotów zawodowych. Analiza wypowiedzi uczniów na zajęciach oraz wyniki przeprowadzonych sprawdzianów wskazują niski stopień rozumienia poznawanych na zajęciach praw oraz umiejętności opisu i wyjaśniania zjawisk. Konieczne jest wykorzystywanie na zajęciach opisu z wyjaśnieniem, który pozwoli zrozumieć kolejne, ściśle ze sobą powiązane treści programowe. Niezbędne jest kształcenie umiejętności stawiania pytań przez uczniów, oceny tych pytań i odpowiedzi. Pozwoli to na przejęcie inicjatywy przez uczniów i ich aktywizację. Słaba znajomość języków obcych wpływa ujemnie na wynik egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie technik handlowiec, gdyż egzamin w tym zawodzie zawiera elementy w języku obcym.

Problem stanowi duża stopa bezrobocia w powiecie i konieczność szukania zatrudnienia w innych rejonach kraju. Pomimo otwartości i życzliwości regionalnych przedsiębiorców miejsc pracy jest stale za mało. Dlatego też spory odsetek uczniów decyduje się na emigrację zarobkową.

Problem stanowi również niska płaca, która nie zachęca absolwentów szkół do pozostania w regionie.

Projekt może być sporą szansą dla uczniów, przede wszystkim może zmotywować ich do nauki i pracy. Jest on również szansą dla nauczycieli na podniesienie swoich kwalifikacji i stworzenie swoich autorskich programów nauczania.

Rekomendacje:

- Zwiększenie uwagi na kształtowanie umiejętności kluczowych na zajęciach z przedmiotów zawodowych i ogólnokształcących. Uświadomienie znaczenia kompetencji kluczowych uczniom i nauczycielom poprzez prowadzenie zajęć pod tym kątem;
- Znaczny odsetek uczniów dojeżdżający nie sprzyja realizacji zajęć dodatkowych/pozalekcyjnych, jednak aktywizację i wdrażanie kompetencji kluczowych można włączać w regularne działania edukacyjne;

- Wprowadzenie mniej licznych klas bądź w trakcie zajęć lekcyjnych podzielenie klasy na mniej liczne grupy może umożliwić nauczycielom większą kontrolę oraz bardziej indywidualny sposób pracy;
- Podnoszenie motywacji uczniów do przyjęcia odpowiedzialności za własny rozwój możliwe jest poprzez pokazywanie związku pomiędzy rozwijaniem własnych zainteresowań i uzdolnień a wymiernymi korzyściami wykorzystania ich na rynku pracy;
- Organizacja olimpiad wewnątrzszkolnych a także wewnątrzklasowych, która może zmobilizować uczniów do bardziej aktywnej pracy w podnoszeniu swoich kwalifikacji;
- Podjęcie działań mających na celu modernizację i unowocześnienie pracowni przedmiotowych. Środki finansowe można zdobyć, biorąc udział w projektach unijnych i uzyskując dodatkowe dofinansowanie z organów prowadzących;
- Praca nad podniesieniem poziomu kompetencji uczniów z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych może wpłynąć na poprawę wyników z przedmiotów zawodowych;
- Zwiększenie elastyczności pomiędzy kształceniem teoretycznym a praktycznym; tu przede wszystkim zwiększenie współpracy między nauczycielami;
- Wprowadzanie nowych aktywnych form prowadzenia zajęć, wymagających od uczniów większej aktywności, np. metoda projektu;
- Zwiększenie pomocy materialnej dla uczniów. Pomoc w uzyskaniu stypendium socjalnych i naukowych;

Modernizacja oferty edukacyjnej poprzez bieżące badanie rynku pracy i jego zmieniających się tendencji.